

Vi må snakke mer om viktigheten av god oral helse!

I den tiden jeg har vært engasjert i foreningsarbeid, har det aldri vært større oppmerksomhet rundt tannhelsefeltet enn det er nå. Politikerne snakker om oral helse, og det er satt i gang flere store prosjekter som omhandler hele tannhelsetjenesten. Blankholmvalggets offentlige utredning om prioriteringer i blant annet tannhelsetjenesten, er på høring. I regjeringsplattformen er det flere punkter om tannhelse. Regjeringen varslar blant annet en evaluering av kompetansesentrene. På Arbeiderpartiets landsmøte var det debatt om tannhelse som endte i et mer dyptgripende vedtak enn mange hadde ventet. Det pågår dessuten flere viktige prosjekter i regi av Helsedirektoratet.

Denne oppmerksomheten fører til at jeg, på vegne av NTF, får anledning til å delta på flere ulike arenaer. I den anledning har jeg den siste tiden gjort meg noen betraktninger. På tross av stor oppmerksomhet opplever jeg at kunnskapen om oral helse, og viktigheten av god oral helse, til dels er svært mangelfull. Jeg opplever virkelig at «munnen ikke er en del av kroppen», selv blant personer som burde kjenne til og være opptatt av dette.

Et eksempel fikk vi på årets markering av Verdens munnhelsesdag på frokostseminar om utenforskap og oral helse. Nina Wiggen, en meget kunnskapsrik fastlege, var i sitt innlegg tydelig på at oral helse antageligvis ikke adresseres på legekantorene, selv når det kan forklare og være en viktig del av pasientens utfordringer. Oral helse ses ikke i sammenheng med resten av kroppen.

På tross av at sammenhengen mellom diabetes og oral helse, og da spesielt periodontitt, er vel etablert, var det i år første gang oral helse fikk plass på fellesdelen i programmet på Nasjonalt diabetesforum. Legene jeg snakket med, var helt klare på at det er alt for lite samarbeid mellom tjenestene og for lite fokus på problematikken i oppfølging av disse pasientene.

Og på et dialogmøte i Helsedirektoratet møtte vi for første gang personer fra den avdelingen som arbeider med ernæring generelt, og sukker og brus spesielt. Endelig ble det lagt opp til dialog om hvilken viktig rolle tannlegen kan ha i denne delen av folkehelsearbeidet.

Så det skjer mye, og jeg ser bedring. Men hvorfor tar det så lang tid? Og hvorfor er ikke oral helse en naturlig og viktig del av helsebegrepet? Joda, jeg vet at det er historiske årsaker til denne delingen, og at ulikheten i organisering og finansiering av tjenesten antageligvis bidrar til

Foto: Kristin Åknes.

Jeg opplever virkelig at «munnen ikke er en del av kroppen», selv blant personer som burde kjenne til og være opptatt av dette.

dette unaturlige skillet. Likevel har jeg en følelse av at det handler om noe mer. Er vi tannleger flinke nok til å snakke om betydningen av oral helse og den viktige rollen vi har som helsepersonell? Jeg tror dessverre ikke det!

Tannlegeyrket og tannlegerollen har mange sider. Tradisjonelt har den praktiske delen av yrket, selve håndverket, vært mest fremtredende og det folk flest forbinder med tannlegens daglige yrkesutøvelse. Det har sin naturlige forklaring. Tannhelsen i Norge var tidligere langt dårligere enn i dag. Tannlegen brukte en stor del av tiden sin på å behandle karies, noe de aller fleste pasientene da hadde behov for. Nå har kariesforekomsten sunket betydelig. Samfunnet har endret seg, og etterhvert har oppmerksomheten rundt oral helse og sammenhengen med generell helse økt vesentlig. Det er på høy tid. Nye tider krever nye løsninger, og det er vi tannleger som må vise vei. Vår kompetanse ender ikke ved fyllingskanten, slik enkelte ser ut til å tro! Tvert imot må vi nå løfte blikket og ta den viktige rollen vi har i samfunnet på alvor.

Dagens og morgendagens tannleger skal ikke bare behandle karies. Tannlegerollen innebærer så mye mer enn det. Vi vet at god oral helse er viktig både for den fysiske og den psykiske helsen. Erkjennelsen av dette har blant annet ført til en endring av odontologistudiet. Det er tannlegene som er munnhulens leger. Vi er spesialistene på oral helse og sykdomsbehandling. Det er vi som skal oppdage tegn på omsorgssvikt, vold og overgrep, oral cancer eller andre alvorlige diagnoser. Vi skal følge opp pasienter med diabetes eller hjerte- karsykdom og periodontitt, og det er vi som skal rykke ut ved traumer eller andre akutte tilstander. Vi skal snakke med pasientene om viktigheten av sunt kosthold, redusert sukkerinntak og tobakksslutt. Vi skal ta vare på stadig flere gamle og syke pasienter, og på pasienter som overlever eller lever med alvorlig sykdom. Vi skal bidra til at pasienter skal kunne være sosiale, leve hele livet uten smerter og evne å ta til seg næring. Vi har en viktig rolle i å bekjempe antibiotikaresistens, sammen med resten av helsetjenesten.

Det er vi tannleger som må formidle hvor viktig oral helse er, og hvor vanskelig det er å fungere i et samfunn som vårt uten et velfungerende tannsett. Hvis ikke vi kjemper for at god oral helse er viktig, hvem skal gjøre det da? Her må vi alle bidra til å få fram det viktige budskapet!

Camilla Hansen Steinum
President